GEZ

KARTA ADRESOWA ZABYTKU

3. Miejscowość

K R Z Y Ż K O W I C E

1. Nazwa

UKŁAD RURALISTYCZNY

2. Czas powstania

XIV w.

8. Fotografia z opisem wskazującym orientację w stosunku do sąsiednich terenów lub stron świata albo mapa z zaznaczonym stanowiskiem archeologicznym

4. Adres

nr

dz. nr

5. Przynależność administracyjna

Województwo OPOLSKIE

Powiat PRUDNICKI

Gmina LUBRZA

6. Formy ochrony

Nr rejestru zabytków:

MPZP:

8. Historia, opis i wartości

Wzmiankowane po raz pierwszy w 1321 roku jako KRIZKOWICZ. Posiadają nazwę pochodzącą z 1238 roku, od nazwy osobowej Krzyżek, co sugeruje jej pierwszego właściciela oraz wcześniejsze powstanie osady. Pierwotnie genetyczną wieś podczas lokacji zasiedliło więcej niż 20 kmieci i zagrodników. Było to więc duża wieś kmieca z zabudową zagrodową i ulicowym układzie zabudowy. Na przestrzeni wieków wieś nie rozwijała się, najprawdopodobniej z powodu peryferyjnego położenia, z czasem utraciła także pierwotny rolniczy charakter.

Niewielka wieś o układzie ulicowym, dominuje tu zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, zachowały się pojedyncze zagrody z budynkami mieszkalnymi i mieszkalno – gospodarczymi usytuowanymi szczytem do ulicy, z dwuspadowymi dachami z pokryciem z dachówki, tynkowanymi elewacjami z detalem architektonicznym. Zmiany w strukturze społecznej mieszkańców przyczyniają się do zmian istniejących form zabudowy. Wieś zachowała szczątkowe cechy zabytkowe, reprezentowane w kilku fragmentach miejscowości w formie uporządkowanych, jednorodnych architektonicznie budynków.

9. Stan zachowania i postulaty dotyczące konserwacji

Stan zachowania mierny. Występujące negatywne procesy demograficzne powodują, że zabudowa wsi traci walory zabytkowe, nieużytkowane budynki popadają w ruinę, część natomiast jest modernizowana, bez uwzględnienia historycznej formy architektonicznej, powstają także nowe obiekty, bez uwzględnienia linii i skali zabudowy oraz formy architektonicznej.

Zachowanie charakterystycznych elementów: utrzymania linii i skali zabudowy, brył budynków (szczytowe usytuowanie, kąty nachylenia połaci dachowych, brak wysuniętych w szczytach okapów), tradycyjną kolorystykę dachów – dachówka w kolorze ceglastym lub ciemnoszarym, elewacji (kolorystyka naturalnego tynku, ściany bielone, ewentualnie pastelowe).
W przypadku złego stanu zachowania poszczególnych obiektów dopuszczenie do wymiany substancji budowlanej z zachowaniem w/w wytycznych.

10. Wykonanie karty (autor, data i podpis)

Iwona Solisz

listopad 2020r.

11. Zatwierdzenie karty (podpis wojewódzkiego konserwatora zabytków)*

*dotyczy zabytków niewpisanych do rejestru zabytków i niewłączonych do wojewódzkiej ewidencji zabytków